

STANISŁAW DOBROWOLSKI

Wpływ zmian klasyfikacji siedlisk na planowanie hodowlano-urządzeniowe i różnorodność lasu w Nadleśnictwie Brzeziny (RDLP Łódź)

The Impact of Soil-Site Works on Silvicultural
and Managerial Planning and on Forest Biodiversity

Wprowadzenie i cel pracy

Zachodzące zmiany w środowisku leśnym wynikające z naturalnej sukcesji oraz wpływu wielu czynników na las takich, jak: zanieczyszczenia powietrza, wahania w poziomie wód gruntowych, obserwowane symptomy zmian klimatycznych, nadmierny rozwój szkodliwych owadów itp., budzą niejednokrotnie refleksje, czy realizowany dotychczas model gospodarowania w polskim leśnictwie jest właściwy.

Niewątpliwie największy wpływ na skład gatunkowy naszych lasów wywarła intensywna gospodarka leśna w ciągu ubiegłych 150 lat. Stosując gospodarkę zrębową i odnowienia sztuczne z wykorzystaniem głównie gatunków światłożądnych wydatnie zwiększono zasobność drzewostanów, tworząc równocześnie duże powierzchnie litych sośnin i świerczyn. Podobnie w okresie powojennym przy zakładaniu upraw leśnych na gruntach polnych niezależnie od potencjalnych możliwości siedliskowych również preferowano na nizinach sosnę a w górach świerk. W latach 1947-1992 zalesiono na gruntach Lasów Państwowych 677,5 tys. ha oraz na gruntach własności prywatnej 516,0 tys. ha — łącznie 1 193,5 tys. ha. Na powierzchni tej dominują drzewostany w wieku 21-40 lat, które łącznie stanowią 65,9 %. Drzewostany starsze niż 40 lat stanowią 16,5 %, natomiast uprawy i młodniki (I kl. w.) stanowi 17,6 %. Udział gatunków domieszkowych i biocenotycznych w tych drzewostanach jest znikomy, co nie sprzyja stabilności tych drzewostanów ze względu na ich duże zagrożenie przez grzyby pasożytnicze i owady (6). Taki sposób postępowania, nadmierna koncentracja uwagi na użytkowanie lasu oraz doprowadzenie do nadmiernego rozmnożenia dużych ssaków roślinożernych wydatnie przyczyniły się do zubożenia składów gatunkowych jak również różnorodności lasu.

W obecnej sytuacji, najważniejszym z celów leśnictwa staje się kształtowanie lasów stabilnych.

Dobłą drogą do uzyskiwania poprawy jest niewątpliwie las wielofunkcyjny, ekologicznie zrównoważony, którego kształtowanie, według dotychczasowego stanu wiedzy, jest obciążone najmniejszym ryzykiem hodowlanym. Nadal aktualne są zasady hodowli lasu:

- ❑ Zasada rozproszenia ryzyka hodowlanego przez kształtowanie drzewostanów o możliwie bogatym składzie gatunkowym, zróżnicowanej budowie przestrzennej i małopowierzchniowych formach zmieszania.
- ❑ Zasada zmniejszonego ryzyka hodowlanego przez zachowanie pełnego bogactwa genetycznego naszych drzew leśnych (m. in. przez maksymalne wykorzystanie odnowień naturalnych), przez dobór składu gatunkowego drzewostanu zgodnego z warunkami siedliska, przez pielęgnację drzewostanu i siedliska zwiększającą stabilność ekosystemu leśnego (2).

W ostatnich latach, oprócz rosnących zagrożeń lasu ze strony czynników biotycznych i abiotycznych jesteśmy świadkami zwiększonej presji społeczeństwa na las. Istnieje zatem szczególna potrzeba wypracowania w polskim leśnictwie metod skutecznego przeciwdziałania tym wszystkim zagrożeniom. Wydaje się, że najlepszym rozwiązaniem jest hodowla drzewostanów zróżnicowanych o strukturze i składzie gatunkowym możliwie najbardziej zgodnym z możliwościami produkcyjnymi siedlisk leśnych stosując półnaturalną hodowlę lasu i zmianę modelu gospodarki leśnej z produkcyjnego na proekologiczny (1,7).

Zmiana modelu gospodarowania wymaga podjęcia kompleksowych działań dostosowawczych przez nowelizację przepisów, podnoszenie kwalifikacji terenowej służby leśnej oraz uwolnienie od obowiązku okresowego i szczegółowego planowania hodowlanego urządzania lasu. Szczegółowe — bieżące planowanie hodowlane powinno być powierzone kadrze inżynierskiej nadleśnictwa, co powinno się przyczynić do podejmowania indywidualnych decyzji hodowlanych dla każdego drzewostanu, decyzji właściwych do aktualnych potrzeb rozwojowych drzewostanu.

Przeniesienie kompetencji decyzyjnych w zakresie planowania hodowlanego na szczebel nadleśnictwa zwiększy odpowiedzialność kadry nadleśnictwa, powinno się jednak przyczynić do wyeliminowania schematów w podejmowaniu decyzji hodowlanych i spowodować traktowanie każdego drzewostanu jako niepowtarzalnego zjawiska.

Jednym z najważniejszych elementów umożliwiających podjęcie trafnych decyzji w zakresie planowania i realizacji zabiegów hodowlanych we wszystkich okresach rozwojowych drzewostanu jest dobra znajomość siedliska — typu siedliskowego i mozaiki mikrosiedlisk. Dotychczas opracowania glebowo-siedliskowe sporządzone są dla około 45% powierzchni lasów państwowych. Tempo przygotowywania nowych opracowań w ostatnich latach wyraźnie spadło, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Natomiast pełne rozpoznanie przyrodniczych warunków produkcji i stanu lasu wymaga sporządzenia opracowań glebowo-siedliskowych, florystycznych i form degradacji lasu (3). Opracowania florystyczne pozwoliłyby na określenie tendencji rozwojowych siedlisk leśnych. Dobre rozpoznanie siedliskowe jest w większości przypadków wystarczające dla poprawnego planowania i

realizacji zabiegów hodowlanych. Jaki może to mieć wpływ na gospodarkę leśną, przedstawię na podstawie danych Nadleśnictwa Brzeziny (RDLP Łódź).

Obiekt badań

Na obiekt badań wybrano Nadleśnictwo Brzeziny, dla którego w ramach tzw. trzeciej rewizji urządzania lasu opracowano w 1991 r. operat glebowo-siedliskowy. Prace taksacyjne wykonano w 1992 roku z wykorzystaniem map glebowo-siedliskowych.

Poprzedni plan urządzania lasu był sporządzony w 1979 roku. W związku z brakiem opracowanych map glebowych, typy siedliskowe lasu przyjmowano według poprzedniego planu, stosując się do §54 "Instrukcji urządzania lasu" (4). Granice nadleśnictwa od 1979 roku nie uległy istotnym zmianom. Powierzchnia leśna nadleśnictwa w okresie od 1979 do 1993 r. zwiększyła się z 12 851 do 13 320 ha, tj. o 469 ha, co stanowi 3,6%. Niewielkie zwiększenie powierzchni wynikało z przejmowania gruntów Państwowego Funduszu Ziemi oraz zalesiania gruntów własnych nadleśnictwa.

Wyniki

Przeprowadzona klasyfikacja gleb oraz siedlisk leśnych dobrze odzwierciedla stan faktyczny, ponieważ została prawie w całości przeniesiona do opisów taksacyjnych. Została zatem zaakceptowana przez taksatorów. Udział powierzchniowy poszczególnych typów siedliskowych, wg. stanu na 1979 i 1993 rok zamieszczono w tabeli 1.

Z danych tabeli 1 wynika, że w stosunku do poprzedniej klasyfikacji siedlisk, sporządzonej podczas tzw. definitywnego urządzania lasu (w 1956 r.) i praktycznie nie zmienianej przez taksatorów w kolejnych opracowaniach planów urządzania lasu, nastąpiło znaczne podwyższenie klasyfikacji siedlisk. Dotyczy to zarówno dawnych gruntów leśnych oraz zalesionych gruntów porolnych.

W odniesieniu do powierzchni leśnej nadleśnictwa (13 200 ha), przeprowadzona klasyfikacja siedlisk spowodowała następujące przesunięcia powierzchniowe. Ubyło siedlisk: borowych 2218 ha, borów mieszanych 1808 ha, olsów 26 ha. Przybyło natomiast siedlisk lasowych 4052 ha.

Dyskusja

"Zasady hodowlane" z 1969 roku (8) oraz "Zasady hodowli lasu" z lat 1979 i 1988 (9,10) przewidywały wprawdzie już na siedliskach borów mieszanych stosowanie rębni złożonych (II i III), lecz autorzy planów urządzania lasu z tej możliwości korzystali w stopniu niewystarczającym. Regułą było planowanie i realizowanie zagospodarowania drzewostanów dojrzałych na siedliskach borów mieszanych rębniami zupełnymi — Ia i Ib. Jeżeli zważymy fakt, że ponad 30% powierzchni drzewostanów, rosnących na żyznych glebach posiadało zaniżone siedliska, to znaczy, że około 30% zrębów zupełnych wykonywano w drzewostanach na siedliskach lasowych. Zrozumiałe więc jest, że nowo powstające uprawy leśne na tych powierzchniach mają niewłaściwe składy gatunkowe — nieodpowiednie do obecnie określonych siedlisk leśnych.

TABELA 1
 Udział powierzchniowy typów siedliskowych lasu wg stanu na 1979 i 1993 r.

Lp.	Typ siedliskowy lasu	1979 r. - %	1993 r. - %
1	Bs	0,7	—
2	Bśw	22,0	8,5
3	Bw	3,5	0,9
4	BMśw	34,8	20,3
5	BMw	3,3	3,8
6	BMb	—	0,3
7	LMśw	22,8	37,9
8	LMw	0,3	3,9
9	Lśw	10,5	21,8
10	Lw	0,2	0,9
11	Olj	0,2	1,3
12	Ol	1,7	0,4
Razem		100,0	100,0
	w tym: bory	26,2	9,4
	las mieszane	38,1	24,4
	las	33,8	64,5
	olsy	1,9	1,7

Doskonałym odzwierciedleniem skutków gospodarczych nietrafnego określenia typów siedliskowych lasu jest porównanie powierzchni planowanych kategorii cięć użytków rębnych z poprzedniego (przed klasyfikacją — 1979 r.) i obecnego (po klasyfikacji siedlisk — 1993 r.) planu urządzania lasu (na 10-lecie). Dane zamieszczono w tabeli 2.

TABELA 2
 Porównanie powierzchni i miąższości planowanych użytków rębnych wg kategorii cięć z 1979 i 1993 r.

Rodzaj rębni	Plan z roku 1979				Plan z roku 1993			
	ha*	%	m ^{3**}	%	ha*	%	m ^{3**}	%
Zupełne	243,26	33,8	36946	39,3	85,1	4,2	13006	8,9
Złożone	476,76	66,2	56947	60,7	1941,26	95,8	132977	91,1
w tym:								
Rb IIIa	24,97	3,5	2182	2,3	—	—	—	—
Rb Id	—	—	—	—	177,20	8,7	11568	7,9
Razem	720,02	100,0	93893	100,0	2118,46	100,0	145983	100,0

* powierzchnia manipulacyjna; ** m³ netto

TABELA 3
Wykonanie cięć rębnych w kategoriach cięć latami

Rok	Rodzaj rębni		Id** ha	II+III ha	Wylesienia Ia+Ib ha	Po pożarach Ia+Ib ha
	Ia+Ib ha	m ³				
Realizacja planu urzędzenia lasu z 1979 roku						
1979	36,88	7007	2,68	24,11	-	-
1980	33,99	6490	-	17,76	-	-
1981	36,87	5959	2,97	22,76	4,55	772
1982	42,16	7522	-	4,17	-	-
1983	12,45	2408	-	60,60	-	-
1984	6,18	1373	-	45,53	-	-
1985	20,71	2103	5,51	42,56	1,86	457
1986	21,51	2688	-	48,59	-	-
1987	18,85	2845	6,56	36,56	-	-
1988	24,31	3692	-	67,68	3,83	843
1989	20,38	3143	-	60,47	6,20	994
1990	13,46	2922	-	94,58	-	-
1991	33,74	6015	5,19	113,64	-	-
1992	3,90	859	-	57,02	-	43,25
Razem	327,17	55026	24,39	694,53	16,44	3066
<i>Średnio rocznie</i>	<i>23,37</i>	<i>3930</i>	<i>1,74</i>	<i>49,61</i>	<i>1,17</i>	<i>219</i>
Realizacja planu urzędzenia lasu z 1993 roku						
1993	-	-	-	110,79	1,53	283
1994	1,97	236	8,68	167,52	-	16,20
1995	5,1	728	20,68	313,07	1,51	6,06
1996	0,45	20	14,73	199,25	-	248
1997*	0,95	303	18,12	249,75	-	-
Razem	8,47	1287	62,21	1040,38	3,04	531
<i>Średnio rocznie</i>	<i>1,69</i>	<i>257</i>	<i>12,44</i>	<i>208,01</i>	<i>0,61</i>	<i>106</i>
						1834
					4,45	367

* plan; ** w latach 1979-1988 Rb IIIa

W latach 1979-1982 w rębniach zupełnych wyraźnie przekraczano etat powierzchniowy (o 60,5%) i masowy (o 87,8%), równocześnie w rębniach złożonych etat powierzchniowy wykonano w 39% i masowy w 44,2%. Od roku 1983 występuje systematycznie tendencja odwrotna. W latach 1983-1984 ograniczenie cięć rębnych było wymuszone koniecznością likwidacji kłesk huraganowych z lat 1981-1982, natomiast w latach następnych wynikało ze zmiany podejścia w sposobie zagospodarowania lasu. Zakłócenie tej tendencji wystąpiło w latach 1992-93, kiedy to usuwano skutki pożarów z 1992 r. Po 1993 roku rębnie zupełne stosowane są w rozmiarze znacznie niższym niż wynika to z etatu, natomiast rębnie złożone są realizowane na powierzchni przekraczającej etat o 4,1%, lecz masowo jedynie w 71,4%. Dane zamieszczono w tabeli 3.

Stosowanie rębni złożonych powoduje rozproszenie cięć, co sprawia określone trudności. Odnowieniu (pod osłoną drzewostanu) podlegają nieduże powierzchnie. Często występuje punktowe (ręczne) przygotowanie gleby w talerze ze względu na ochronę występujących nalotów i podrostów. W pierwszych etapach rębni złożonych do odnowień używa się gatunki wymagające w młodym wieku osłony, tj. dąb szypułkowy i bezszypułkowy, buk, jodłę oraz w mniejszej ilości jawor, lipę, wiąz. Wymaga to produkcji 2-3-letnich, a w przypadku jodły nawet 4-letnich sadzonek, co powoduje wzrost kosztów szkółki oraz w porównaniu z jednorocznymi koszty sadzenia. Odnowienia te są silnie zagrożone ze strony roślinożerców. Wymagają zatem szczególnej ochrony przed nadmiernym zgryzaniem.

Koszty odnowień i zalesień oraz ochrony upraw zamieszczono w tabelach 4 i 5. Z danych tabeli 4. wynika, że koszty zalesień są zbliżone do kosztów odnowień na powierzchniach otwartych, natomiast koszty odnowienia w rębniach złożonych są ponad dwukrotnie

TABELA 4
Zestawienie ilości oraz kosztów wykonanych odnowień i zalesień (bez kosztów sadzonek)

Czynność	Rok	ha	Koszt (zł)	Koszt jedn. (zł)	%	
Odnowienia zrębów i halizn	1995	21,57	9605,48	445,32		
	1996	7,62	4728,07	620,48		
	1997*	1,29	1749,55	1356,24		
	średnio rocznie	10,16	5361,03	807,35	100	
	w rębniach złożonych**	1995	15,26	17407,06	1140,70	
		1996	45,81	78231,83	1707,76	
		1997*	19,13	42110,62	2201,29	
średnio rocznie	26,73	45916,83	1717,80	212,77		
Zalesienia	1995	12,75	10010,22	785,12		
	1996	24,09	14647,12	608,02		
	1997*	14,60	19367,91	1326,57		
	średnio rocznie	17,15	14675,08	855,69	105,99	

* plan ; ** w tym Rb Id

TABELA 5
Zestawienie ilości oraz kosztów ochrony upraw przed zwierzyną

Czynność	Rok	ha	Koszt. jedn. (zł)	Ilość emolu (litrów)
Smarowanie upraw przed zgryzaniem	1995	116,13	142,95	2000
	1996	116,81	202,12	2205
	1997*	118,00	193,02	2232
	Średnio rocznie		116,98	179,48
Grodzenie upraw	1995	3,71**	2560,45**	
	1996	1,00	240,25	
	1997*			
	Średnio rocznie		1,57	2067,84
Naprawa starych ogrodzeń	1995	0,40	1559,20	
	1996	1,10	331,77	
	1997*	0,60	624,00	
	Średnio rocznie		0,70	649,16
Palikowanie drzewek — Md, Jd	1995	2,00	430,73	
	1996	5,51	1388,53	
	1997*	5,55	1232,26	
	Średnio rocznie		4,35	1175,44
Łącznie na 1 rok	1995-1997	123,60	723,63	

* plan; ** uprawy powiennyjne buka grodzone siatką

większe. Jednak nie zachodzi potrzeba odnawiania całej powierzchni, gdyż wykorzystuje się odnowienia naturalne, tym samym nie powodując drastycznych zmian w środowisku leśnym, jak to ma miejsce przy stosowaniu rębni zupełnej.

Powierzchnia upraw zabezpieczana przed zgryzaniem w okresie zimowym przy użyciu emolu (rocznie 117 ha) jest zbliżona do powierzchni, na której nadleśnictwo rejesrtuje szkody od sarn (90 ha), jeleni (18 ha) i zajęcy (10 ha). Tym sposobem chroni się kilka (zwykle 4-5) ostatnich roczników upraw. Ponadto metodą grodzenia i palikowania chronione są przed zwierzyną domieszki kępowe i grupowe — najczęściej modrzewia.

Z analizy stanu lasu na podstawie danych zawartych w tabeli klas wieku według gatunków panujących z 1993 r. wynika, że: w pierwszych dwóch klasach wieku (w porównaniu z udziałem we wszystkich klasach wieku) udział sosny utrzymuje się na nie zmienionym poziomie (82,3%); tendencję rosnącą — przy zajmowaniu niewielkich powierzchni — wykazuje modrzew (wzrost o 0,9%), świerk (o 0,5%), olsza (o 2,5%) i topola (o 0,6%); tendencję malejącą natomiast wykazuje jodła (o 0,3%), dąb szypułkowy (o 1,0%), buk (o 2,8%) oraz brzoza (o 0,5%).

W samej pierwszej klasie wieku tendencję rosnącą posiada również modrzew (wzrost o 3,2%), świerk (o 1,4%) i olsza (o 3,4%); tendencja malejąca natomiast występuje w sośnie (o 4,2%), w jodle (o 1,3%) oraz w buku (o 3,0% — zupełny brak młodników bukowych). Rozpatrując analogicznie samą Ia klasę wieku (ostatnie 10 lat), dalszą tendencję wzrostową (w udziale powierzchniowym wg. gatunków panujących) wykazuje sześć gatunków, a mianowicie: modrzew (o 6,3%), świerk (o 1,4%), brzoza (o 2,0%), olsza (o 8,1%), topola (o 0,9%) oraz dąb szypułkowy (o 2,2%). Tendencję malejącą natomiast wykazuje sosna (o 16,5%), jodła (o 1,5%) oraz buk (o 3,0%) — zupełny brak upraw jodłowych i bukowych.

Z analizy tej wynika korzystna tendencja (zwłaszcza za ostatnie 10 lat) spadku udziału upraw sosnowych (do 65,8%) a wzrost udziału upraw modrzewiowych i dębowych. Brak drzewostanów jodłowych i bukowych w Ia klasie wieku wynika z okresu odnowienia tych drzewostanów. Praktycznie po cięciu uprzątającym mamy drzewostan II-jej klasy wieku. Przyjęty na bieżące 10-lecie (1993-2002) model gospodarowania powinien spowodować istotną poprawę, ponieważ średnio rocznie przewiduje się realizację rębni złożonych na powierzchni manipulacyjnej ponad 194 ha.

Podsumowanie

Z przedstawionych danych wynika, że dobra znajomość jednego z trzech elementów, stosowanych do określania typu siedliskowego lasu (gleby obok runa i drzewostanu) wskazała na potrzebę zmian koncepcji gospodarowania w lesie na następne lata. Łączna powierzchnia i miąższość drzewostanów zaplanowanych do zagospodarowania przy zastosowaniu rębni zupełnych na obecne dziesięciolecie (1993-2002) uległa około trzykrotnemu zmniejszeniu w stosunku do okresu poprzedniego (1979-1988). W planie poprzedniego okresu gospodarczego na zrębach zupełnych planowano pozyskanie w ilości 39,3 % ogólnego pozyskania w użytkach rębnych, natomiast obecnie jedynie 8,9 %. Sytuacja ta stwarza równocześnie szansę utrzymania i rozszerzenia istniejącej tendencji wzrostu udziału gatunków liściastych i modrzewia kosztem dalszego zmniejszania udziału w drzewostanach sosny. Niewątpliwie należy czynić równocześnie starania o wzrost udziału powierzchniowego jodły i buka. Sprzyjać temu będzie powszechne stosowanie w zagospodarowaniu drzewostanów dojrzałych, przewidzianych planem urządzania lasu rębni złożonych. Pozwoli to w znacznym zakresie wykorzystać odnowienia naturalne i realizować odnowienia pod osłoną cennymi gatunkami lasotwórczymi jak buk, jodła oraz dęby — szypułkowy i bezszypułkowy.

Dobra znajomość typu siedliskowego lasu wpłynie niewątpliwie na podejmowanie bardziej trafnych decyzji przy realizacji zabiegów hodowlanych we wszystkich fazach rozwojowych lasu. Prawidłowa hodowla lasu, szczególnie we wczesnych okresach życia drzewostanów może zwiększyć stabilność drzewostanów a tym samym zmniejszyć ich predyspozycje chorobowe (5).

Wnioski

Wydaje się, że w obecnych realiach, dla przyspieszenia procesów adaptacyjnych lasu, zmierzających do zmiany modelu współczesnej gospodarki leśnej z produkcyjnego na proekologiczny niezbędnym staje się:

- wykonanie prac glebowo-siedliskowych dla wszystkich nadleśnictw,
- stosowanie półnaturalnej hodowli lasu z wykorzystaniem istniejącej różnorodności, w tym zastąpienie w możliwie najszerszym zakresie rębni zupełnych rębniami złożonymi,
- w celu udokumentowania tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych warto byłoby w każdym nadleśnictwie (na początek) kosztowne i pracochłonne opracowania florystyczne wykonać jedynie w wybranych fragmentach lasu.

Z Nadleśnictwa Brzeziny

Literatura

1. **Bernadzki E.:** Aktualne problemy planowania hodowlanego. Prace IBL, ser. B, nr 15. 1993 R.
2. **Bernadzki E.:** Gospodarka leśna w obliczu zmian klimatu. Sylwan 1995 R. nr 1.
3. **Borecki T., Miścicki S.:** Kierunki ochrony przyrody w lasach zagospodarowanych. Zmiany w instrukcjach i technologiach urządzania lasu dla potrzeb kompleksowej ochrony zasobów leśnych Warszawa: Fundacja "Rozwój SGGW". 1995 R., 49-59.
4. Instrukcja urządzania lasu. Warszawa: PWR i L. 1980 R.
5. **Sierota Z. i in.:** Możliwości zmniejszania predyspozycji chorobowej lasów metodami gospodarki leśnej. Prace IBL, ser. B, nr 22. 1995 R.
6. **Smykała J.:** Problematyka kształtowania lesistości w Polsce. Zmiany lesistości kraju po II wojnie światowej. Postępy Techniki w Leśnictwie nr 55. 1994 R.
7. **Szujecki A.:** Ochrona zagospodarowania ekosystemów leśnych w warunkach niepewności. Sylwan 1995 R. nr 1.
8. Zasady hodowlane. Wyd. III. Warszawa: PWR i L. 1969 R.
9. Zasady hodowli lasu. Wyd. IV. Warszawa: PWR i L. 1979 R.
10. Zasady hodowli lasu. Wyd. V. Warszawa: PWR i L. 1988 R.

Summary

The impact of soil-site works on silvicultural and managerial planning and on forest biodiversity

The changes occurring in the forest environment, resulting from the natural succession and influences of many factors on forests, such as air pollution, ground water level fluctuations, symptoms of climatic change, excessive insect developments etc. stimulate a search for solutions tending to rear resistant and ecologically balanced forests. Identification of forest site types, basing on a detailed soil research, is one of the most important elements of sustainable silviculture.

Basing on the data from one forest district (Brzeziny) there was an analysis made for studying acreage changes in individual forest site types after preparing a soil-site master-plan, and a considerable quantitative increase (by 30%) of the most fertile sites (broadleaved forest) was found; however a substantial decrease of the share of poorer sites (coniferous and mixed forests) was also stated. Those considerable changes contributed to the change of management methods, especially in mature stands. The use of clearcutting was abandoned in practice, and that method was substituted by complex methods, suitable for fertile sites. Such a method, trough using natural regeneration at a scale broader than up to now, will allow, at a considerable extent, to adjust the reconstruction of forests to the existing tendencies resulting from succession processes. Such a management system is linked with a considerable increase of costs at the stage of forest regeneration, in regard to dispersal of areas, the point-method of soil preparation, using broadleaved multiannual plantings to forest regeneration, and to the need for protecting forest against game animals.